

Clivia en Cryptostephanus

Het is een bekend verschijnsel: binnen een bolgewas is de ene soort bijzonder populair, terwijl een sterk erop lijkende soort nauwelijks enige bekendheid geniet. Peter Knippels selecteerde voor BloembollenVisie vijf van dergelijke voorbeelden, en licht ze in deze serie kort toe. In de tweede aflevering Clivia en de nauw verwante Cryptostephanus.

Clivia miniata

Tekst en foto's: Peter Knippels

Noem een willekeurig iemand de naam Clivia en tien tegen één dat de eerste gedachte is 'saai omplant'. Helaas hangt deze geur rond het geslacht Clivia, naar zal blijken geheel ten onrechte. Iedereen kent wel de oranje-rood bloeiende Clivia miniata: de omplant. Een aantal jaren geleden ontstond de nodige opwinding: er verscheen een geel-bloeiende Clivia: C. miniata var. citrina. Er is alle reden om deze opwinding vast te houden. Op de eerste plaats komen de laatste jaren meer kruisingen op de markt met variatie in bloemkleur en -vorm en bladkleur. Daar blijft het niet bij. Het geslacht Clivia is meer dan alleen deze twee kleuren. Het geslacht omvat nog vier soorten: C. nobilis, C. gardenii, C. caulescens en de recent ontdekte en beschreven C. mirabilis. Dit laatste soort is in 2002 voor het eerst gevonden en komt alleen voor in The Wild Flower Reserve Oorlogskloof nabij Nieuwoudtville (Zuid-Afrika). De vondst heeft geleid tot het sluiten van dit reservaat voor bezoekers. De beschrijving van dit soort staat in een artikel van Rourke in Bothalia uit 2002.

Bij de kruisingen gaat het ook om kruisingen tussen de soorten. De interesse in het geslacht Clivia wordt in leven gehouden door The Clivia Society (www.cliviasociety.org). Deze actieve organisatie publiceert een jaarboek en nieuwsbrieven en organiseerde in 2006 een internationaal meerdaags symposium in Zuid-Afrika. Opvallend is de belangstelling voor het geslacht in China en Japan. Het is in deze Aziatische lan-

Cryptostephanus

den de sport om de mooiste of grootste plant te kweken. Eén van de interesses is het kweken van variëteiten met bont blad of met een bepaalde groeivorm.

STERK GELIJKEND

Onbekend maakt onbemind, dat geldt zeker voor het geslacht Cryptostephanus. Wel eens van gehoord? Ik in ieder geval niet, tot vijf jaar geleden. Toen kreeg ik wat zaden van Cryptostephanus vansonii van een Nieuw-Zeelandse kennis. Ik kende de plant nog niet en daarom ben ik me gaan verdiepen in het geslacht. Al snel vond ik uit dat dit geslacht nauw verwant is aan Clivia. Verwant, sommigen spreken liever van een gemeenschappelijke evolutionaire origine. Het geslacht Cryptostephanus omvat

drie soorten: C. densiflorus, C. haemanthoides en C. vansonii. Zonder al te veel fantasie is de verwantschap tussen de twee geslachten te zien: de bladeren staan ook in twee rijen tegenover elkaar, maar zijn smaller en de roze bloemen staan ook in een scherm, maar zijn kleiner. Beide geslachten bezitten geen echte bol, maar wel vlezig, overblijvende wortels.

De zaden van C. vansonii heb ik gezaaid zoals ik die van Clivia's zaai, en ik kweek de planten op eenzelfde manier op als Clivia's. Clivia's kunnen tegen wat zon, C. vansonii is een echte schaduwplant. De planten staan op een kamer waar de gordijnen dicht zijn. Verder vind ik het een moeilijke plant om te kweken. Het opkweken van jonge planten uit zaad gaat voorspoedig en het lukt om planten in bloei te trekken. Eenmaal volwassen planten lijken het spoedig af te laten weten en kwijnen langzaam weg. Het verpotten van planten leidt tot een groei-versnelling. Waarom? Ik weet het niet, maar opvallend vind ik het wel. Ik ken dit fenomeen niet bij andere geslachten.

Literatuur

Koopowitz, H., 2002. Clivias. Portland, Oregon (USA).

Rourke, J.P. Clivia mirabilis Rourke (Amaryllidaceae: Haemantheae) a new species from the Northern Cape Province, South Africa. Bothalia (2002) 32: 1-7.

Internet

www.cliviasociety.org: de website van The Clivia Society.